

KOY

Haapsaari Jani(TEM)

18.09.2020

Viite

Asia

Kilpailukykyneuvosto 29.9.2020 Bryssel

Kilpailukykyneuvosto kokoontuu 29.9.2020 Brysselissä. Kokouksessa Suomea edustaa pysyvän edustajan sijainen ja Coreper I –edustaja Minna Kivimäki. Neuvosto kokoontuu tutkimuskokoonpanossa.

Ministereiden on tarkoitus hyväksyä yleisnäkemykset tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti Eurooppa – puiteohjelmasta sekä yleisnäkemykset Horisontti Eurooppa -puiteohjelman täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Horisontti Eurooppa –ohjelmaa koskevat päätökset saadaan tehtyä siten, että ohjelma voidaan käynnistää vuoden 2021 alusta. Suomi voi tukea neuvoston puheenjohtajan ehdotusta. Suomi kannattaa monenkeskistä rajat ylittävää yhteistyötä Horisontti Eurooppa -ohjelman toimeenpanossa.

Suomi kannattaa Horisontti Eurooppa -ohjelman painotuksia, jotka ovat Euroopan tutkimusta ja innovaatiotoimintaa koskevien tarpeiden ja tavoitteiden mukaisia ja joilla tuetaan kestävä kehitystä, tuottavuutta, uuden tiedon ja innovaatioiden syntymistä sekä merkittävimpien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista. Suomi kannattaa puheenjohtajan ehdotusta ohjelman rahoituksen kohdentamisesta komission alkuperäisen ehdotuksen painotusten pohjalta. Suomi pitää tärkeänä, että Horisontti Eurooppa -ohjelman ja EU:n muiden rahoitusohjelmien synergioita vahvistetaan.

Asialista:**Lainsäädäntökäsittelyt****(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

Asetus Horisontti Eurooppa –puiteohjelmasta s. 3.
(mahd.) Yleisnäkemys

 9865/18 + ADD 1

Päätös Horisontti Eurooppa -puiteohjelman täytäntöönpanoa
koskevasta erityisohjelmasta s. 3.
(mahd.) Yleisnäkemys

 9870/18 + ADD 1

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2020-00436

IYR

Haapalehto Timo(TEM)

17.09.2020

Asia

EU: Kilpailukykyneuvosto 29.9.2020, tutkimus: Horisontti Eurooppa puiteohjelma - yleisnäkemys

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 29.09.2020 - 29.09.2020

U/E/UTP-tunnus

U 70/2018 vp, UJ 17/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi ehdotukset ns. Horisontti Eurooppa -ohjelmapakettia koskevista asetuksista 7.6.2018. Tästä paketista toimitettiin eduskunnalle U-kirje 13.7.2018.

Horisontti Eurooppa -asetusehdotuksesta saavutettiin neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteisymmärrys maaliskuussa 2019. Yhteisymmärrys ei sisältänyt johtolauseita, budjettia, kuvausta synergioista muiden rahoitusohjelmien kanssa eikä periaatteita kolmansien maiden osallistumisesta.

Neuvosto jatkoi johtolauseiden ja synergioiden kuvauksen käsittelyä Suomen EU puheenjohtajuuskaudella saavuttaen niistä osittaisen yleisnäkemyksen. Jäljelle jääneiden avoimien kohtien, siis ohjelmien välisten synergioiden kirjaus artikloissa, kolmansien maiden osallistuminen ja ohjelman sisäinen budjettijako, käsittelyä jatkettiin neuvoston tutkimustyöryhmässä nykyisen puheenjohtajamaan Saksan johdolla. Kilpailukykyneuvoston 29.9.2020 pidettävän kokouksen tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys, joka toimisi pohjana neuvotteluille Euroopan parlamentin kanssa. Tavoitteena saada päätökset tehtyä ennen vuoden 2020 loppua, jotta ohjelma voitaisiin käynnistää vuoden 2021 alusta.

Komissio on antanut 29.5.2020 ehdotuksen elpymisvälineestä Horisontti Eurooppaan siirrettävien varojen käyttöä koskevan Horisontti Eurooppa -ohjelman asetuksen ja sen erityisohjelmaa koskevan päätöksen muuttamisesta. Tästä asiasta toimitettiin U-jatkokirje 26.6.2020. Komission ehdotuksen käsittely aloitettiin neuvostossa 7.9.2020 osana Horisontti Eurooppa -ohjelman käytävää neuvottelua. Käsittelyä ei ole vielä aloitettu Euroopan parlamentissa.

Suomen kanta

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Horisontti Eurooppa -ohjelmaa koskevat päätökset saadaan tehtyä siten, että ohjelma voidaan käynnistää vuoden 2021 alusta.

Suomi voi tukea neuvoston puheenjohtajan ehdotusta.

Suomi kannattaa monenkeskistä rajat ylittävää yhteistyötä Horisontti Eurooppa -ohjelman toimeenpanossa.

Suomi kannattaa Horisontti Eurooppa -ohjelman painotuksia, jotka ovat Euroopan tutkimusta ja innovaatiotoimintaa koskevien tarpeiden ja tavoitteiden mukaisia ja joilla tuetaan kestävä kehitystä, tuottavuutta, uuden tiedon ja innovaatioiden syntymistä sekä merkittävimpien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista. Suomi kannattaa puheenjohtajan ehdotusta ohjelman rahoituksen kohdentamisesta komission alkuperäisen ehdotuksen painotusten pohjalta.

Suomi pitää tärkeänä, että Horisontti Eurooppa -ohjelman ja EU:n muiden rahoitusohjelmien synergioita vahvistetaan.

Pääasiallinen sisältö

Seuraavassa esitetty sisältö vastaa tutkimustyöryhmän kokouksissa pöydällä ollutta ehdotusta, koska Coreperin kautta kilpailukykyneuvostoon päätettäväksi menevä versioita ei vielä ole käytettävissä.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä yhteistyötä koskevissa asetuksen teksteissä on vielä muutamia kohtia auki. Suomen kannalta tärkein auki oleva asia liittyy puheenjohtajan ehdotukseen lisätä mahdollisuus sulkea yksittäisien hakujen ulkopuolelle sellaiset yritykset ja muut toimijat, joiden toimintaa kontrolloidaan ns. kolmansista maista (EU:n ulkopuoliset maat, joilla ei ole raamisopimusta EU:n kanssa). Puheenjohtaja perustelee lisäystä tarpeella vahvistaa EU:n teknologis-tieteellistä suvereniteettia strategisesti tärkeillä aloilla. Keskustelua on herättänyt erityisesti kysymys, miten mitataan milloin ulkopuolinen kontrollointi olisi asetuksen tekstin tarkoittamalla tasolla. Neuvoston oikeuspalvelua on pyydetty tarkastelemaan ehdotuksen juridisia näkökulmia. Merkittävällä osalla jäsenmaita on vielä tähän lisäykseen tarkasteluvaraukset.

EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma on perinteisesti perustunut avoimuuteen ja laajaan kansainväliseen yhteistyöhön sekä myös vastavuoroisuudelle. Samoin puiteohjelma on periaatteellisesti ollut avoin kaikille, pois lukien turvallisuustutkimus.

Ohjelman kokonaisbudjetti

Eurooppa neuvoston päätelmissä 21. heinäkuuta sovittiin Horisontti Eurooppa -ohjelman kokonaisbudjetiksi 75,9 miljardia euroa (vuoden 2018 hinnoilla). Tämän lisäksi Euroopan elpymisvälineestä tulisi 5 miljardia euroa. Komission alkuperäisessä ehdotuksessa kokonaisbudjetti oli 83,5 miljardia. Neuvoston puheenjohtajan ehdotuksen pohjalta neuvoston tutkimustyöryhmä on aloittanut neuvottelut. Tässä ehdotuksessa kokonaisbudjetin muutos verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen esitetään jaettavaksi tasan kaikkien ohjelman osien kesken. Elpymisvälineestä siirrettävä osuus jaetaan puiteohjelman eri osiin elpymisvälinettä koskevan asetuksen mukaisesti.

Ohjelmien väliset synergiat

Ohjelmien välisiä synergioita koskevan asetuksen liite sisältyi Suomen pj-kaudella osittaiseen yleisnäkemykseen. Ulkopuolelle jäi ainoastaan asetuksissa olevat budjettiin liittyvät osat. Tärkein kysymys on mitä tapahtuu niille Horisontti Eurooppaan siirretyille varoille, esimerkiksi aluekehitysrahastosta, joita ei saada käytettyä. Yksimielisenä ratkaisuna on käyttämättä jääneiden varojen palautus takaisin sille maalle, josta ne

siirrettiin. Kyseessä olevan maan tulee laatia näin palautuville varoille normaalissa järjestyksessä alkuperäisen ohjelman säännösten mukainen käyttösuunnitelma.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaehdotus (Horisontti Eurooppa) perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) osastoihin ”Teollisuus” ja ”Tutkimus ja teknologinen kehittäminen sekä avaruusala” (173 ja 182, 183 ja 188 artikla).

Horisontti Eurooppa -ohjelman toteuttamiseen tähtäävä erityisohjelmaehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) osastoon ”Tutkimus ja teknologinen kehittäminen ja avaruus” (182 ja 188 artikla),

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti hyväksyi ensimmäisen lukemisen kantansa 12.12.2018 ja osittaisen yhteisen kannan 17.4.2019.

Käsittely jatkuu trilogissa syksyn 2020 aikana.

Kansallinen valmistelu

EU20, tutkimus- ja innovaatiojaosto, asia esitelty suullisesti 15.9.2020
EU-ministerivaliokunta, 23.9.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 25.9.2020.
Alkuperäisen ehdotuksen vireilletuloasiakirja U 70/2018 vp
Valiokunta-asiakirja TaVL 53/2018 vp
Viittaus UJ 17/2020 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Horisontti Eurooppa -ohjelman odotetaan tuottavan uutta ja parempaa tietoa ja teknologiaa sekä edistävän tieteellistä huippuosaamista. Lisäksi sillä uskotaan olevan myönteinen vaikutus kasvuun, kauppaan ja investointeihin ja merkittäviä myönteisiä sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia. Lisäinvestoinnit vihreään kasvuun ja tartuntatauteihin varautumiseen tukisivat myös Suomen panostuksia näiden aiheiden edistämiseen.

Merkittävät sosiaaliset ja ympäristövaikutukset on tarkoitus luoda levittämällä, hyödyntämällä ja ottamalla vastaan tieteellisiä tuloksia ja kääntämällä ne uusiksi tuotteiksi, palveluiksi ja prosesseiksi, mikä puolestaan auttaa saavuttamaan poliittiset tavoitteet sekä sosiaaliset ja ekoinnovaatiot.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

10776/20, Horisontti Eurooppa -ohjelmaa täydentävä erityisohjelma
10777/20, Tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelma, Horisontti Eurooppa, sekä osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt. Neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteinen näkemys (common understanding);
8555/2020 RECH 222, COMPET 257, AGRI 164, AGRILEG 61, AGRISTR 361, AGRIORG 38, FIN 336, RESPR 18, POLGEN 64, CADREFIN 112, CODEC 459, RELEX 400 (COM(2020) 459), komission ehdotus muuttaa Horisontti Eurooppa – ohjelman asetusta ja päätöstä sen erityisohjelmasta.
ST 7942/2019, Tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelma, Horisontti Eurooppa, sekä osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt. Neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteinen näkemys (common understanding);
COM(2018) 435, Tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelma, Horisontti Eurooppa, sekä osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt. Komission alkuperäinen ehdotus;
COM(2018) 436, Horisontti Eurooppa -ohjelmaa täydentävä erityisohjelma. Komission alkuperäinen ehdotus;

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@tem.fi, puh. 0295047218
Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, puh. 0295330147

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	innovaatiot, kilpailukykyneuvosto, tutkimus, tutkimus- ja kehittämistoiminta
Hoitaa	TEM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, UM, VM, VNK, VTV, YM